

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

כ' אב תשס"ט
10 אוגוסט 2009
מספרנו: 18174409

חוזר מס' 15/2009

אל: רופאי מחוזות ונפות

הנדון: מחלת השפעת העונתית – מניעה, הנחיות מעודכנות

רצ"ב הנחיותינו המעודכנות בנדון לעונת 2009-2010. הרכב החיסון עודכן על-פי המלצות ארגון הבריאות העולמי.

ההנחיות מתייחסות לשפעת העונתית ולא לשפעת (A/2009/H1N1).

בברכה,

חיה ארזי

ד"ר פאול סלייטר
מנהל המחלקה לאפידמיולוגיה

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

מניעת שפעת עונתית בחורף 2009/2010

למניעת השפעת העונתית עומד לרשות מערכת הבריאות חיסון ע"י תרכיב מומת נגד שפעת, המקנה חסינות נגד שפעת A וגם B. חיסון אנשים בסיכון לפני עונת השפעת הינו האמצעי החשוב ביותר למניעת שפעת.

מאחר שרב זני השפעת העונתית עמידים לתרופות האנטי-נגיפיות, אין התייחסות לתרופות אלה במסמך זה.

המסמך מתייחס לשפעת עונתית ולא לשפעת 2009 (A) (H1N1). עם זאת, קיימת חשיבות רבה למתן החיסון לשפעת העונתית בשל החשש לפעילות מקבילה של שפעת זאת ביחד עם השפעת הפנדמית. החיסון חשוב על מנת לצמצם את היקפי התחלואה והעומס על מערכת הבריאות וכן כדי לצמצם את הסיכוי ליצירת זן חדש של הנגיף הפנדמי.

1. שימוש בתרכיב נגד שפעת

1.1 הרכב התרכיב - המלצות לעונת החורף 2009/2010

על-פי המלצת ארגון הבריאות העולמי, חיסון השפעת לשנת 2009/2010 יכלול נגיפים אלה:

- an A/Brisbane/59/2007 (H1N1)-like virus
- an A/Brisbane/10/2007(H3N2)-like virus
- a B/Brisbane/60/2008-like virus

- 2 -

1.2 קבוצות יעד

1.2.1 קבוצות בסיכון גבוה

1.2.1.1 כל אלה, החל מ-6 חודשים ואילך הסובלים ממחלות ממושכות:

מחלת לב וכלי דם נרכשת או מולדת, כולל מחלת לב שיגרונתית

טרשת עורקים

יתר לחץ דם

אי ספיקת הלב

קצרת הסימפונות (אסטמה)

ברונכיטיס כרוני

פיברוזיס ציסטי

ברונכיאקטאזיס

אמפיזמה

שחפת

מצבים כרוניים לאחר הפרעות נשימתיות בתקופת הילוד

מחלת הסכרת

מחלות מטבוליות כרוניות אחרות עם נטיה מוגברת לפתח זיהומים

מחלות כרוניות של הכליות ודרכי השתן

מחלות מלוות דיכוי המצב האימונולוגי לרבות AIDS ומחלות ממאירות

חולים אשר מקבלים טיפול מדכא חסינות

חוסר דם ממושך.

1.2.1.2 אנשים בני 50 שנה ומעלה. יעילות התרכיב מתבטאת על ידי מניעת 70%

מהאשפוזים בגלל

דלקות ריאות ושפעת ומניעת 80% ממקרי המוות ממחלות אלה.

1.2.1.3 אנשים בכל גיל הנמצאים במוסד סגור או סגור למחצה, בו תנאי החיים מעודדים

הפצה מהירה של הנגיף לאחר חדירתו, לדוגמה, בתי אבות, בתי חולים פסיכיאטרים.

1.2.1.4 נשים הרות או בתקופה לאחר לידה.

1.2.1.5 ילדים בריאים בני 59-6 חודשים.

1.2.1.6 ילדים בגיל 6 חודשים עד 18 שנים המקבלים טיפול ארוך-טווח ב-

aspirin כיוון שהם

בקבוצת סיכון לפתח תסמונת ע"ש ריי בעקבות זיהום שפעת.

- 3 -

1.2.2 אנשים העלולים להעביר שפעת לאנשים בסיכון גבוה.

1.2.2.1 צוות רפואי

1.2.2.2 אנשים המטפלים בחולים בסיכון גבוה בבתי-חולים ובקהילה

(כגון ביחידות לטיפול נמרץ), בבתי חולים ומוסדות לחולים כרוניים או לקשישים,

עובדי בתי-מרקחת וחדרי מיון. כמו כן צוותי שעת חירום כגון: עובד בתחום

הפרא-רפואי (פראמדיק) וטכנאי רפואי.

1.2.2.3 מטפלים ומתנדבים הנכנסים לביקורי בית אצל אנשים

בסיכון גבוה, וכן בני משפחה

של האנשים בסיכון.

1.2.3 עובדי הלולים

1.2.4 אנשים הממלאים תפקידי מפתח או מועסקים בשרותים קהילתיים חיוניים וכתוצאה מתחלואה גבוהה בקבוצה זאת עלולים להיווצר שיבושים בתפקוד השרותים לאוכלוסייה.

1.2.5 האנשים מכל גיל אשר רוצים להקטין הסיכון לחלות בשפעת.

1.2.6 תיירים אשר מבקרים בארצות טרופיות בכל חודשי השנה או תיירים אשר מבקרים בארצות שבחצי הכדור הדרומי בין אפריל לספטמבר.

1.3 עיתוי

רצוי לחסן נגד שפעת כבר מתחילת חודש אוקטובר ומאוד מומלץ לא מאוחר מסוף נובמבר, אבל ניתן לחסן גם אחרי מועד זה.

הערה: יש לתכנן שילדים אשר זקוקים לשתי מנות תרכיב ברווח זמן של חודש ביניהן, יקבלו את

המנה השניה עד סוף נובמבר.

- 4 -

1.4 מתן בו-זמנית של תרכיב שפעת ותרכיבים אחרים.

1.4.1 ניתן לחסן בו-זמנית בתרכיב נגד שפעת עם חיסוני השיגרה בגיל

הילדות או עם כל חיסון אחר (כגון נגד פנאומוקוקוס בקבוצות סיכון אשר לא קיבלו חיסון זה בעבר).

1.5 אופן השימוש

1.5.1 מקום ההזרקה

יש להזריק את התרכיב לתוך השריר: באיזור הדלטואיד למבוגרים ובחלק הקדמי-

צדדי של הירך לתינוקות וילדים קטנים.

1.5.2 מינון

להלן לוח בו מצוין המינון לפי קבוצות גיל

גיל	מינון*	מספר מנות	סוג התרכיב
6-35 חודש	1/2 מנת מבוגר או מנה פדיאטרית	1-2 **	מפוצל (split) *** בלבד
3-8 שנים	1 מנה	1-2 **	מפוצל (split) *** בלבד
9-12 שנים	1 מנה	1	מפוצל (split) *** בלבד
13 ש' ומעלה	1 מנה	1	רגיל או מפוצל

* הכמות למנה מפורטת בדף ההסבר המלווה את אריזת התרכיב. נמצאים בשוק מזרקים חד-מנתיים לשימוש בילדים. כמו כן, על חלק מהמזרקים המיועדים למבוגרים קיים ציון חצי מנה.

** 2 מנות מומלצות לילדים עד גיל 9 שנים אשר מתחסנים נגד שפעת בפעם הראשונה בחייהם. מומלץ על רווח זמן של 4 שבועות בין המנות. כמו כן, ילדים מתחת לגיל 9 שנים אשר המנה היחידה שקיבלו אי פעם בחייהם היה אשתקד, יקבלו גם הם 2 מנות חיסון השנה בהפרש של 4 שבועות בין שתי המנות.

*** ילדים מתחת לגיל 13 שנים, ובמיוחד ילדים בגילאים 6 חודשים עד 3 שנים, עלולים להגיב בתופעות טוקסיות (לרבות התכווצויות מלוות חום) לתרכיב שפעת רגיל, המוכן מנגיף שפעת

שלם. תרכיב השפעת מהטיפוס המפוצל (split) מלווה בפחות תופעות לוואי. לכן, בגילאים אלה מומלץ מתן תרכיב מפוצל, בהרכב ובמינון זהים למינון התרכיב הרגיל. בתרכיב המפוצל, הנגיפים עברו טיפול כימי להקטנת רמת המרכיבים העלולים לגרום לחוס. תרכיבים אלו מופיעים תחת שמות כגון: "split" "subvirion" "purified-surface antigen" "sub-unit" "disrupted" - למיטב ידיעתנו כל חיסוני השפעת המיובאים לישראל הם מפוצלים.

- 5 -

1.6 תופעות לוואי וסיבוכים

מפני שתרכיב השפעת מכיל נגיפים מומתים, הוא אינו יכול לגרום לשפעת. הופעת זיהום נשימתי סמוך לקבלת החיסון פירושו שהתרכיב ניתן בתקופת הדגירה של השפעת, או שהמחלה נגרמה ע"י מחולל אחר. התגובות לאחר מתן תרכיב שפעת הן נדירות.

1.6.1 תגובות מקומיות של אודם, נפיחות, רגישות במשך 1-2 ימים, מופיעות בפחות משליש ממקבלי החיסון.

1.6.2 תופעות טוקסיות כגון חום, מצב כללי רע, כאבי שרירים ותופעות כלליות אחרות מופיעות 6-12 שעות לאחר הזרקת התרכיב ונמשכות יום או יומיים. תופעות אלה שכיחות במיוחד אצל אלו שלא היו חשופים בעבר לאנטיגנים של זני השפעת אשר בתרכיב (כגון ילדים). על מנת להפחית החום אצל ילדים יש להשתמש בתרכיב מפוצל.

1.6.3 תופעות אלרגיות המופיעות מיד לאחר הזרקת התרכיב הן נדירות ביותר: אורטיקריה, אנגיואדמה, קשיים נשימתיים, או הלם אנפילקטי. תופעות אלה נובעות מרגישות-יתר למרכיבים מסויימים בתרכיב, במיוחד לחלבון ביצה. אנשים הידועים כבעלי רגישות מטפוס אימונוגלובולין (E (IgE לחלבון ביצה, כולל אנשים עם תופעות של אסטמה תעסוקתית או תופעות אלרגיות אחרות על רקע חשיפה תעסוקתית לחלבון ביצה, נמצאים בסיכון גבוה יותר לפתח תגובות לאחר חיסון נגד שפעת. יש לציין שהתרכיבים נגד שפעת הנמצאים כעת בשימוש, למרות היותם מוכנים על ביצים מופרות, הינם מטוהרים מאוד ונדירות למדי תופעות אלרגיות לאחר קבלתם. לכן אין צורך באישור רפואי על חוסר רגישות לביצים לפני קבלת החיסון

1.6.4 סיבוכים נוירולוגיים:

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

מאז 1976 (כשניתן חיסון שפעת מזון החזירים), לא נרשמה עליה בשכיחות תסמונת
Guillain-Barre קשור למתן תרכיב שפעת מזנים אחרים.

- 6 -

1.7 הוראות נגד ואזהרות

1.7.1 אין לתת את החיסון לאנשים אשר סובלים ממחלת חום בשלב החריף.

1.7.2 אין לתת תרכיב נגד שפעת לאנשים עם סיפור של תגובה קודמת חמורה לתרכיב או עם
תולדות של רגישות-יתר מטיפוס אנפילקטי לחלבון ביצה בלי להתייעץ עם הרופא המטפל.
בקבוצה זאת נכללים אלו אשר אחרי אכילת ביצה מפתחים נפיחות בשפתיים או בלשון,
בצקת כללית, קשיים נשימתיים או אבוד הכרה.

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

העתק: המנהל הכללי

המשנה למנהל הכללי
ראש מינהל רפואה ומשנה למנהל הכללי
סמנכ"ל לתכנון תיקצוב ותימחור
סמנכ"ל קופות חולים
סמנכ"ל להסברה ויחסים בינלאומיים
ראש המינהל לטכנולוגיות רפואיות ותשתיות
ראש שרותי בריאות הציבור
חברי הועדה המייעצת למחלות זיהומיות
ראש השרות לבריאות הנפש
נציב קבילות הציבור
נציב קבילות הציבור עפ"י חוק ביטוח בריאות ממלכתי
היועצת המשפטית
מנהל האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות
מנהל אגף רישוי מוסדות מכשירים
אחות ראשית ארצית וראש מינהל הסיעוד
מנהל האגף לגריאטריה
מנהל האגף לרפואה כללית
מנהל אגף הרוקחות
מנהל תחום רישום ומידע רפואי
מנהל המרכז הלאומי לבקרת מחלות
מנהל האגף לשעת חרום
מנהל האגף למקצועות בריאות
מנהל האגף להבטחת איכות
מנהל המחלקה למעבדות
מנהלת המעבדה המרכזית לנגיפים
מרכזת המועצות הלאומיות
הספרייה הרפואית
אחראית ארצית על הסיעוד - ברפואה כללית
אחראית ארצית על הסיעוד - בבריאות הציבור
אחראית ארצית על הסיעוד - בגריאטריה
מנהלים רפואיים - קופות חולים
קרפ"ר - צה"ל
קרפ"ר - שרותי בתי הסור
קרפ"ר - משטרת ישראל
יו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
ארכיון המדינה